

Sjundea kommuns läroplan för den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen

Sisällys

1. Utgångspunkterna för den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen	3
2. Läroplanen för den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen	4
3. Den förberedande undervisningens mål och centrala innehåll	5
3.1. Allmänna mål och samarbete med förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen	5
3.2. Mål och centralt innehåll för språkundervisningen	6
3.3. Mål och centralt innehåll för undervisningen i övriga läroämnen	7
4. Verksamhetskulturen	8
4.1. Lär miljöer och arbetssätt.....	9
4.2. Helhetskapande undervisning och mångvetenskapliga lärområden.....	10
5. Uppgörandet av ett individuellt studieprogram för eleven	11
6. Elevens välbefinnande samt stöd för lärande och skolgång	11
6.1. Differentiering av undervisningen.....	12
6.2. Samarbetet mellan hem och skola	12
6.3. Elevvård	13
6.4. Elevhandledning	14
6.5. Plan för användningen av fostrande samtal och disciplinära åtgärder och förfaringssätt	15
7. Elevbedömning.....	16
8. Intyg.....	17
9. Avläggande av studier som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs under den förberedande undervisningen	17

1. Utgångspunkterna för den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen

I lagen om grundläggande utbildning föreskrivs om förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen.¹ Den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen som ordnas för invandrare, har som mål att ge eleven tillräckliga kunskaper i svenska eller finska och övriga färdigheter som behövs för att inleda förskoleundervisning eller den grundläggande utbildningen samt att främja elevens harmoniska utveckling och integrering i det finländska samhället. Målet är också att stödja och främja elevens kunskaper i sitt eget modersmål och kännedom om sin egen kultur. Målen för undervisningen bestäms närmare i elevens individuella studieprogram inom ramen för den förberedande undervisningen.² Målen ställs upp utgående från elevens kunskaper i svenska eller finska och elevens tidigare skolgång.

Undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen ges 6–10-åringar under minst 900 timmar och äldre elever under minst 1000 timmar. Den som deltar i undervisningen har rätt att flytta över till den grundläggande utbildningen eller förskoleundervisning redan innan ovan nämnda timantal har uppnåtts, om hen klarar av att följa med den grundläggande utbildningen eller förskoleundervisningen.³ Den som deltar i undervisningen har enligt lagen om grundläggande utbildning⁴ rätt att under arbetsdagarna få undervisning enligt läroplanen, elevhandledning och tillräckligt stöd för lärande och skolgång genast när behov uppstår.

Utbildningsanordnaren beslutar om undervisningsgrupperna i den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen.⁵ Förberedande undervisning kan också ordnas för en enda elev. Undervisningsgrupperna bildas enligt elevernas ålder och förutsättningar så att gruppindelningen främjar elevernas sunda växande och utveckling och säkerställer uppnåendet av målen enligt läroplanen och de mål som uppställs i elevernas individuella studieprogram. När man planerar och beslutar om undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen ska man i första hand ta hänsyn till barnets bästa.

Under den förberedande undervisningen integreras eleverna i förskoleundervisningen eller den grundläggande utbildningen, i svensk- eller finskspråkiga undervisningsgrupper som motsvarar elevens ålder och elevens eget studieprogram, på det sätt som fastslagits i studieprogrammet. Syftet är att främja integreringen i det finländska samhället, utveckla elevernas studiefärdigheter och kunskaper i svenska eller finska samt mångsidig kompetens och förmåga att tillägna sig innehållet i de olika läroämnena.

I Sjundeå kommun tar den förberedande undervisningen ett läsår men eleven kan vid behov överföras till den grundläggande utbildningen redan tidigare. Eleven kan även fortsätta i den förberedande undervisningen till slutet av följande läsår ifall hen har börjat den förberedande undervisningen mitt i ett läsår. Efter den förberedande undervisningen fortsätter eleven till den grundläggande utbildningen eller till övrig för hen lämplig utbildning. Förberedande undervisning för barn i grundskoleålder ordnas i en separat grupp för förberedande undervisning eller i vissa fall avskilt i klassen för allmän undervisning enligt läroplanen för förberedande

¹ Lag om grundläggande utbildning (628/1998)

² Statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen (422/2012) 5 §

³ Förordning om grundläggande utbildning (852/1998) 3 § (363/2015)

⁴ Lag om grundläggande utbildning (628/1998) 30 § (642/2010)

⁵ Förordning om grundläggande utbildning (852/1998) 2 § (893/2010)

undervisning. Elever med invandrarbakgrund i förskoleålder undervisas i vanliga förskolegrupper. Förberedande undervisning förverkligas enligt elevens personliga studieprogram. I undervisningen beaktar olika språk- och kulturbakgrunder, skolgångshistoria, elevens ålder och utvecklingsnivå, undervisningsnivå och studiefärdigheter. Undervisningens avskiljs enligt elevens ålder och studiefärdigheter. Då man planerar och förverkligar undervisning för en elev med invandrarbakgrund beaktar man samarbetsparter som är viktiga med tanke på elevens integration och välfärd. Särskilt viktigt är det att skapa tillitsfulla förhållanden mellan hemmet och skolan.

2. Läroplanen för den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen

Utbildningsanordnaren ska godkänna en läroplan för undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen.⁶ Utgångspunkt för uppgörandet av läroplanen är lagen och förordningen om grundläggande utbildning, de allmänna och för den förberedande undervisningen föreskrivna riksomfattande mål som fastställts i statsrådets förordning (422/2012), föreliggande grunder för läroplanen för undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen 2015 samt i tillämpliga delar Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.⁷

Läroplanen för den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen ska beskriva:

- verksamhetskulturen och principerna för den
- undervisningens mål och centrala innehåll
- principerna för uppgörandet av ett eget studieprogram för eleven
- elevvården och samarbetet i anslutning till den
- handledningsverksamheten som stöd för lärandet
- stöd för lärande och skolgång
- en plan för användningen av fostrande samtal och disciplinära åtgärder och förfaringssätt
- samarbetet med förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen
- samarbetet mellan hem och skola
- samarbetet med övriga instanser
- elevbedömning och intyg.

Enligt lagen om jämställdhet⁸ mellan kvinnor och män ansvarar utbildningsanordnaren för att det årligen utarbetas en jämställdhetsplan för varje läroanstalt i samarbete med personalen och eleverna eller de

⁷ Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014

⁸ Lag om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986, förändrad 1329/2014) 5 a §

studerande. I stället för en årlig genomgång kan planen utarbetas för högst två eller tre år i sänder. Jämställdhetsplanen kan inkluderas i läroplanen eller i någon annan av läroanstaltens planer.

Enligt diskrimineringslagen⁹ ska utbildningsanordnaren se till att varje läroanstalt har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Likabehandlingsplanen kan ingå i läroplanen.

I Sjundeå uppgörs en läroanstaltspecifik plan för jämlikhet och likvärdighet i samarbete mellan personalen och eleverna.

3. Den förberedande undervisningens mål och centrala innehåll

3.1.Allmänna mål och samarbete med förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen

Undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen har som mål att främja elevens kunskaper i svenska eller finska, hens harmoniska utveckling och integrering i det finländska samhället samt att ge nödvändiga förutsättningar för att flytta över till den grundläggande utbildningen. I den förberedande undervisningen utvecklas elevens mångsidiga kompetens och eleven ges undervisning i läroämnena i den grundläggande utbildningen och i mån av möjlighet i elevens eget modersmål på ett sätt som anges närmare i elevens studieprogram. I utvecklandet av mångsidig kompetens och i undervisningen av de olika läroämnena följs i tillämpliga delar grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Då man definierar mål, väljer innehåll och planerar undervisningsarrangemang ska man beakta elevernas varierande ålder, studiefärdigheter och inlärningsbakgrund. Undervisningen ska differentieras enligt elevernas ålders- och utvecklingsstadium. Elevernas språkliga färdigheter och kulturella bakgrund ska beaktas och varje elevs språkliga och kulturella identitet ska stödjas på ett mångsidigt sätt. Då eleven i undervisningen får stöd på sitt eget modersmål främjas tillägnet av innehållet i de olika läroämnena. Den förberedande undervisningen ska främja jämlikhet och jämställdhet mellan könen.

Om en elev har svaga läs- och/eller skrivefärdigheter, ska målen i elevens individuella studieprogram ställas upp så att undervisningen i läsning och skrivning är lämplig för elevens kunskaps- och åldersnivå. Undervisning i elevens eget modersmål främjar också elevens läs- och skrivefärdigheter.

Tillräckligt med tid ska reserveras för att eleven ska tillägna sig och befästa sina läs- och skrivefärdigheter. Om elevens färdigheter inte är tillräckliga för studier inom den grundläggande utbildningen, är det viktigt att i elevens studieprogram fästa särskild vikt vid att eleven får tillräckligt stöd i rätt tid vid övergången till den grundläggande utbildningen. Vid behov ska eleven ha möjlighet att fortsätta inom den förberedande undervisningen, övergå till att studera enligt ett årskurslöst studieprogram eller på annat sätt med de stödåtgärder som bäst passar eleven. En icke läs- och skrivkundig elev som flyttar över till den grundläggande utbildningen ska få tillräckligt stöd.

⁹ Diskrimineringslag (1325/2014) 6 §

I Sjundeå betonas hur samarbetet mellan förskoleundervisningen och klasserna 1.-2 i den grundläggande utbildningen utvecklas samt kontinuitet i barnets lärandestig. Förskole- och grundutbildningen samarbetar i tillämpliga delar i olika läroämnen i den förberedande undervisningen.

3.2.Mål och centralt innehåll för språkundervisningen

Svenska eller finska som andraspråk och litteratur

I den förberedande undervisningen är huvudvikten lagd på studier i svenska eller finska som andraspråk och litteratur, där målet är elementär språkfärdighet stadd i utveckling. Undervisningen följer i tillämpliga delar grunderna för läroplanen för svenska eller finska som andraspråk och litteratur i den grundläggande utbildningen. Studierna i svenska eller finska som andraspråk och litteratur utgör grunden för alla övriga studier. I den förberedande undervisningen är syftet med undervisningen i svenska eller finska som andraspråk och litteratur att ge eleverna tillräckliga färdigheter för att flytta över till den grundläggande utbildningen. Elevens skol- och studiebakgrund och eventuella tidigare kunskaper i svenska eller finska ska beaktas i undervisningen. I elevens individuella studieprogram definieras målen och innehållet för undervisningen i svenska eller finska enligt elevens kunskaps- och åldersnivå.

I den förberedande undervisningen strävar man till att främja utvecklingen av elevens språkkunskaper i svenska. I undervisningen använder man mångformiga metoder och växlande arbetsätt. Det svenska språket övas i både styrda grupsituationer samt i naturliga kommunikationssituationer. Det svenska språkets ordförråd, strukturer och begrepp lärs ut under alla lektioner. Undervisningens mål är att stöda de färdigheter som möjliggör att eleven flyttas till den grundläggande utbildningen. Undervisningen följer till lämpliga delar den grundläggande utbildningens läroplan för svenska som andra språk.

Undervisningen i det svenska språket grundar sig på kontinuerlig uppföljning och utvärdering av språkutvecklingen. I undervisningens innehåll beaktar man elevens intressen, den antagna årskursen inom grundläggande utbildning samt olika läroämnens centrala begrepp.

Inom förskoleundervisningen följs språkinläringen upp bl.a. med hjälp av Språkpeda-verktyget.

Elevens modersmål

Syftet med undervisningen i elevens eget modersmål är att stödja och främja elevens kunskaper i sitt modersmål, kunskapen om den egna kulturella bakgrunden och utvecklingen av den kulturella identiteten. Goda kunskaper i modersmålet skapar också förutsättningar för att lära sig svenska eller finska och för annat lärande som sker på detta språk. För eleverna ordnas undervisning i den mån det är möjligt.

I undervisningen i elevens eget modersmål ska beskrivningarna av mål, innehåll och bedömning av elevens lärande iaktas i enlighet med bilagan till grunderna för läroplanen. Elevens kunskaper i modersmålet stöds och bevaras även på olika sätt i samarbete med familjen.

Elever inom den förberedande undervisningen kan delta tillsammans med elever inom den grundläggande utbildningen i grupper för undervisning i det egna modersmålet. I Sjundeås undervisning i eget modersmål följs

den i Sjundeås grundläggande utbildning använda kompletterande grundläggande utbildningens plan för undervisning i elevens eget modersmål och linjedragningar gällande ordnande av utbildning. För eleverna ordnas undervisning i mån av möjlighet 2 h/vecka.

Övriga språk

I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ingår mål för undervisningen i främmande språk. I den förberedande undervisningen följs dessa läroplansgrunder i tillämpliga delar. Elevens studier i främmande språk ordnas enligt kommunens språkprogram. De språkliga färdigheterna avgör i vilken mån studier i främmande språk kan ingå i elevens eget studieprogram under den förberedande undervisningen.

Undervisning i det första främmande språket och det andra inhemska språket fastställs individuellt i elevens eget studieprogram.

3.3. Mål och centralt innehåll för undervisningen i övriga läroämnen

Utgångspunkten för undervisningen i övriga läroämnen är elevens tidigare studier. Under den förberedande undervisningen följer målen och innehållet för de övriga läroämnena i tillämpliga delar målen och innehållet i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Vid planeringen av innehållet ska centrala begrepp, arbetssätt och redskap för varje läroämne beaktas. I undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen ska läroämnena väljas så att eleven efter den förberedande undervisningen kan studera i en grupp i förskoleundervisningen eller den grundläggande utbildningen som anvisas eleven. I förlängningen ska eleven ha möjlighet att slutföra den grundläggande utbildningen i Finland. Utgångspunkt för planeringen av studierna är beskrivningen av undervisningens uppdrag och av övergångarna i de aktuella årskurserna i den grundläggande utbildningen och de läroämnen som studeras enligt årskurs.

Undervisning och stöd på det egna modersmålet främjar elevens studier och integrering. Den tilläggs kunskap som man får om elevens kunskapsnivå med hjälp av undervisningen och stödet på det egna språket är till hjälp då man ställer upp mål för de övriga läroämnena. På det sättet kan eleven gå framåt i ämnesstudierna även om kunskaperna i svenska eller finska utvecklas långsammare än de övriga färdigheterna. Undervisning och stöd på det egna språket ges enligt elevens behov i den mån det är möjligt. I undervisningen kan man också utnyttja elevens kunskaper om det egna språk- och kulturområdets natur, levnadssätt, historia och samhälle, språk och kulturer.

I språkundervisningen för olika ämnesområden beaktas elevens ålder och studiefärdigheter. Valet av innehållet i läroämnen styrs av elevens kommande årskurs efter den förberedande undervisningen. En elev på förberedande klass kan integreras i en grupp för allmän undervisning enligt elevens eget studieprogram. I läroämnesundervisningen samarbetar man med skolans övriga lärare och undervisningsgrupper.

4. Verksamhetskulturen

En skolas verksamhetskultur är dess historiskt och kulturellt formade sätt att arbeta. Eftersom eleverna i undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen kommer från olika kulturer och skolkulturer, är det viktigt att skapa och utveckla en gemensam verksamhetskultur. Verksamhetskulturen ska bygga på principen om en lärande organisation. Den ska stödja samtliga medlemmars välbefinnande och lärande. Verksamhetskulturen ska kontinuerligt utvecklas som en del av hela skolans verksamhetskultur. Vid definition av verksamhetskulturen i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen kan man även utgå från Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.

Elevernas delaktighet

I undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen i Sjundeå framhävs elevernas delaktighet. Utgångspunkten är att eleverna har rätt och verkliga möjligheter att delta och inverka på verksamheten i vardagen och utvecklande av den. Elever i förberedande undervisning deltar i elevkårernas verksamhet på samma sätt som övriga elever. Skolornas elevkårer fungerar som representanter för eleverna då det är fråga om ett offentligt hörande av eleverna. Elevkåren representeras av en styrelse som utses varje läsår. Elevkåren deltar i planerande av skolans verksamhet.

Eleverna har möjlighet att utveckla verksamhetskulturen bl.a. genom

- stödelevsverksamhet
- vänelevsverksamhet
- klasskommittéer
- KiVa-skola verksamhet
- och skötande av skolspecifika ansvarsuppgifter.

Eleverna deltar i utvärderingen av verksamheten vars avsikt är att stöda utvecklande av verksamheten och skoltrivseln. Vårdnadshavarna har möjlighet att delta i utvecklande av verksamhetskulturen bland annat genom hem- och skolföreningen, olika tillställningar och evenemang samt klasskommittéernas verksamhet.

Vårdnadshavarna kan delta i utvärderingen av skolans verksamhet som en del av kvalitetsbedömningen av förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Vårdnadshavarnas kompetenser utnyttjas i undervisningen bl.a. i förberedande och förverkligande av olika temadagar, projekt, mångvetenskapliga lärområden och lägerskolor. I Sjundeå fungerar förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen i öppet samarbete. Dessutom samarbetar skolorna med skolor i andra kommuner och med läroanstalter som representerar andra stadier. Kommunens egna verksamheter (ungdomstjänster, idrottsväsendet, tekniska avdelningen osv.) samt kommuninvånarnas olika föreningar (motions- och idrottsföreningar, hembygdsmuseet, kulturföreningar osv.) erbjuder åt elever i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen en möjlighet till samarbete som stöder lärande och välmående. Eleverna erbjuds också i mån av möjlighet erfarenheter av internationellt samarbete. Läroplanen för undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen kompletteras av

- samarbetsplanen för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen samt biblioteket (tillämpas på

undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen i lämpliga delar)

- Sjuundeå kommuns Kultur- och motionsstig

Enheterna antecknar i sina egna verksamhetsplaner

- de centralaste samarbetsparterna och -formerna
- principerna för utvecklande av en gemensam verksamhetskultur för undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen, förskoleundervisningen, de olika årskurserna och i mån av möjlighet för läroanstalterna för följande utbildningsskede samt för andra samarbetspartner. Enheterna utvärderar förverkligande av principerna för utvecklande av verksamhetskulturen i samband med utvärderingen av verksamhetsplanen.

Skolorna beskriver varje läsår i sina verksamhetsplaner hur samarbetet förverkligas med förskoleundervisningen och olika årskurser.

4.1. Lärmiljöer och arbetsätt

I undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen ska man utnyttja lärmiljöer som ger möjlighet till upplevelser och aktiviteter samt använda mångsidiga pedagogiska metoder och arbetsätt. Mångsidiga lärmiljöer erbjuder eleverna meningsfulla och varierande möjligheter att använda språket i olika kommunikationssituationer. Olika situationer utvecklar elevens förmåga att fungera både som enskild individ och som medlem i gruppen och ger färdigheter för livslångt lärande. Olika lärmiljöer ger också eleven möjlighet att lära känna den finländska kulturen och främjar integreringen i närsamhället och i vidare bemärkelse i det finländska samhället.

Undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen är en del av den grundläggande utbildningen och verksamhetskulturen i skolan, men påverkar också utvecklandet av skolans övriga verksamhetskultur och förfaringssätt. Under den förberedande undervisningen tar eleverna till sig arbetsätten i den grundläggande utbildningen. Målet är att eleverna småningom också själva kan ställa upp egna mål för sitt lärande och utvecklar sin förmåga att lära sig. Därför är det viktigt att arbetsätten är mångsidiga, stimulerande och differentierade.

Under undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen ska eleverna också steg för steg lära sig att arbeta självständigt och i grupp samt utveckla sin digitala kompetens och sin förmåga att söka information. Lärandet är bundet till elevens tidigare kunskaper och lärstrategier och är således individuellt. Eftersom olika läroämnen och deras sätt att använda språket är centrala i den förberedande undervisningen, förutsätter undervisningen i alla läroämnen språkmedvetna arbetsätt. Det är viktigt att kunna läsa, förstå, tolka och producera olika texter. Språkmedvetna arbetsätt förutsätter samarbete mellan lärarna och en delad förståelse om språkets betydelse för lärandet.

Stöd för lärande och skolgång

under den förberedande undervisningen har eleven rätt till samma former av stöd som elever inom den grundläggande utbildningen. Behovet av stöd och stödåtgärder bokförs i elevens studieprogram. Vid behov påbörjas beredningen för att ordna effektiverat och särskilt stöd redan under tiden för den förberedande undervisningen.

Samarbete med andra instanser

Skolorna beskriver varje läsår i sin verksamhetsplan hur samarbetet genomförs med

- de olika årskurserna
- följande eventuella läroanstalter samt
- andra eventuella samarbetsparter

4.2. Helhetsskapande undervisning och mångvetenskapliga lärområden

Helhetsskapande undervisning är en viktig del av verksamhetskulturen i undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen. Målet med undervisningen är att hjälpa eleverna att kombinera kunskaper och färdigheter i svenska eller finska med kunskaper och färdigheter i olika läroämnen samt att i samverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter. Arbetsperioder då eleverna studerar helheter och kombinerar och undersöker olika vetenskapsgrenar ger dem möjlighet att tillämpa sina kunskaper och får dem att känna sig delaktiga i att bygga upp gemensam kunskap. Detta stärker elevernas förmåga att förstå vilken betydelse det som de lär sig i skolan har för det egna livet och den egna gruppen och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten. Samtidigt får eleverna redskap för att vidga och strukturera sin världsbild.

Helhetsskapande undervisning förutsätter ett pedagogiskt grepp, som gäller både undervisningens innehåll och arbetsmetoder, där man inom undervisningen i varje läroämne och i synnerhet över läroämnesgränserna studerar olika teman eller företeelser i den verkliga världen som helheter. Omfattningen och sättet på vilket man genomför helhetsskapande undervisning kan variera beroende på elevernas behov och målen för undervisningen.

Mångvetenskapliga lärområden som omfattar det svenska eller finska språket samt andra läroämnen främjar utvecklingen av elevens mångsidiga kompetens i undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen. Innehållet i lärområdena ska planeras lokalt så att det återspeglar principerna för verksamhetskulturen i den förberedande undervisningen.

De mångvetenskapliga lärområdena ska planeras och genomföras utgående från de lokala resurserna och möjligheterna. Lärområdena erbjuder ett bra tillfälle för samarbete mellan skolan och det övriga samhället. Lärarnas och elevernas motivation ökar när de ämnen som behandlas har lokal anknytning, är aktuella och har samhällsrelaterad betydelse. Innehållet i lärområdena ska väljas enligt principerna för verksamhetskulturen och så att det intresserar eleverna och lämpar sig för samarbete mellan läroämnen och lärare. I studierna utnyttjas infallsvinklar, begrepp och metoder som utvecklar kunskaperna i svenska eller finska och som är kännetecknande för de olika läroämnena.

Till läroplanen kan man bifoga planer för samarbete med utomstående aktörer, som stödjer genomförandet av de mångvetenskapliga lärområdena.

I mångvetenskapliga lärområden följer man till lämpliga delar Sjundeås läroplan för den grundläggande utbildningen.

5. Uppgörandet av ett individuellt studieprogram för eleven

Eftersom språkkunskaperna och de övriga färdigheterna varierar bland eleverna i undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen, finns det ingen fastställd timfördelning eller lärokurs för den förberedande undervisningen, utan ett eget studieprogram görs upp för varje elev. I elevens eget studieprogram antecknas:

- elevens utgångsnivå, såsom t.ex. skolgångshistoria, språkkunskaper och styrkor
- de individuella målen för elevens lärande, som granskas med jämna mellanrum
- vilka läroämnen som studeras, timantalen och undervisningens innehåll
- elevens studier i undervisningsgruppen i den förberedande undervisningen och integrering i den grundläggande utbildningen
- handledningen av eleven och eventuella stödåtgärder.

Elevens eget studieprogram kan vara en del av elevens integrationsplan i enlighet med integrationslagen.

I den förberedande undervisningen ges utöver undervisning i svenska som andra språk även undervisning i den grundläggande utbildningens läroämnen enligt elevens eget studieprogram. Undervisningen för en elev i förberedande undervisning avskiljs med beaktande av elevens ålder och studiefärdigheter. I undervisningen fokuserar man i första hand på sådant studieinnehåll som eleven behöver då hen flyttas till den grundläggande utbildningen. Förberedande undervisning är från början språkmedvetet och olika ämnesområdes grunder i språket studeras under det förberedande året. Den förberedande undervisningen har en viktig roll i att utveckla hela skolans språk- och kulturmedvetenhet. Elever inom förberedande undervisning deltar i skolans gemensamma evenemang. Gemensam verksamhet med elever inom den grundläggande utbildningen främjar utvecklingen av språkkunskaper, interaktionsfärdigheter och sociala förhållanden.

För analfabeta elever fastställs i deras studieprogram nödvändiga avskiljnings- och stödåtgärder samt integration i andra läroämnen i enlighet med elevernas färdigheter. Undervisningens primära mål är att stöda utvecklingen av läs- och skrivkunskaper. I elevens studieprogram beaktas elevens färdighets- och åldersnivå samt väljer det innehåll som studeras så att de stöder elevens integration i klass- och skolgemenskapen samt överlevnad i dagliga vardagssituationer. Efter den förberedande undervisningen stöds elevens framskridning vid behov genom pedagogiska, elevvårdsmässiga och handledda stödåtgärder.

6. Elevens välbefinnande samt stöd för lärande och skolgång

Undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen ska utveckla förmåga att identifiera värden och principer för ett gott liv som förenar olika kulturer. Studierna ska stärka elevernas förmåga att ta del av ett samhälle som präglas av kulturell mångfald och att agera i mångkulturella miljöer. Undervisningen ska uppmuntra samverkan mellan olika kulturgrupper och med den finländska befolkningen. Goda etniska relationer ska främjas i undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen. Ingen form av diskriminering, rasism, våld eller mobbning ska accepteras.

I undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen ska man som helhet värna om elevens välbefinnande och därtill relaterade frågor, såsom samarbete mellan hem och skola, tillräcklig elevvård och elevhandledning. För beskrivningen av detta kan grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen i tillämpliga delar utnyttjas. Om det under undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen framgår att en elev behöver stöd för lärande och skolgång, ska stödet ges på det sätt som bäst passar eleven.

6.1. Differentiering av undervisningen

I undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen skiljer sig eleverna från varandra beträffande språkkunskaper, inlärnings- och studiefärdigheter, intressen, motivation och förutsättningar för lärande. Den förberedande undervisningen ska om möjligt ordnas med beaktande av dessa skillnader mellan eleverna. Elever i olika åldrar eller med språkkunskaper på olika nivåer kan till exempel delas in i egna grupper. Elevernas olika förutsättningar för lärande kan dessutom beaktas genom differentiering av undervisningen. Den förberedande undervisningen ska utvecklas målinriktat och långsiktigt som en sammanhängande helhet, där språkkunskaper och övriga färdigheter kontinuerligt utvecklas. Eleverna får också möjligheter att lära sig av varandra och att stödja och fungera som språkliga modeller för varandra. Lärarens kommunikativa stöd är centralt och hjälper eleven att klara av även sådana uppgifter, som kanske vore omöjliga att klara av på egen hand. En fungerande undervisningssituation förutsätter planering som i sin tur förutsätter god elevkännedom. Det betyder att det är bra om läraren känner till bl.a. elevernas studievanor, attityder gentemot svenska språket samt deras uppfattning om hur viktigt och hur svårt det är att lära sig svenska samt elevernas utgångsnivå inom de olika delområdena av språkkunskap. Utgående från denna bakgrundsinformation kan läraren vid behov differentiera undervisningen i olika läroämnen, bland annat med avseende på lärostoffets djup eller omfattning, metoder, arbetssätt eller material. I praktiken innebär differentiering först och främst val av innehåll och ändamålsenliga undervisningsarrangemang. Det är viktigt att varje elev får uppgifter av lämplig svårighetsgrad enligt sin färdighetsnivå. Det är också viktigt att ta reda på eventuella inlärningssvårigheter för att kunna beakta behovet av stöd.

I början av den förberedande undervisningen kartläggs den förberedande undervisningens elevs skolgångshistoria och utgångsnivå i samarbete med vårdnadshavarna. Den förberedande undervisningens mål skrivs i elevens eget studieprogram. Elevens undervisning avskiljs enligt elevens färdighetsnivå.

6.2. Samarbetet mellan hem och skola

Utbildningsanordnaren skapar förutsättningar för samarbetet mellan hem och skola. Utgångspunkten för samarbetet är att parterna behandlas och respekteras lika och jämställt. Målet är att få till stånd en dialog som stödjer elevens växande och lärande.

I samarbetet mellan hem och skola beaktas familjernas språk- och kulturbakgrund. Vårdnadshavarna informeras om den finländska skolan och det finländska utbildningssystemet, läroplanen, elevbedömningen, undervisningsmetoderna och det individuella studieprogram som används i den förberedande undervisningen. Familjerna informeras om övergången till den grundläggande utbildningen och om möjligheterna till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen.

I den förberedande undervisningen börjar man ett regelbundet samarbete mellan hemmet och skolan, som körs igång av läraren för den förberedande undervisningen. I samarbetet mellan hem och skola följs till lämpliga delar Sjundeå kommuns läroplan för den grundläggande utbildningen. Tolktjänster användes vid behov enligt kommunens anvisningar.

6.3. Elevvård

I undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen ska elevvården ordnas och genomföras enligt samma principer, och eleverna ska ha samma rättigheter som i elevvården i den grundläggande utbildningen. Enligt lagen om elev- och studerandevård ska utbildningsanordnaren utarbeta en elevvårdsplan för varje skola. Föreskrifter om planen finns i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (föreskrift 4/011/2014). Den skolspecifika elevvårdsplanen för undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen kan inkluderas i den skolspecifika elevvårdsplanen för den grundläggande utbildningen. Den skolspecifika elevvårdsplanen ska också innehålla en plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasseri.

I undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen har eleven rätt till sådan avgiftsfri elevvård som förutsätts för att eleven ska kunna delta i undervisningen. Skolgemenskapens och de enskilda elevernas hälsa, välbefinnande och trygghet ska beaktas i allt skolarbete. Elevvården är en gemensam uppgift för alla som arbetar i skolgemenskapen och för alla som ansvarar för elevvårdstjänsterna.

Elevvården ska bestå av både gemensam och individuell elevvård. I undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen ska den gemensamma elevvården vara en del av den gemensamma verksamhetskulturen och det primära sättet att genomföra elevvård. Den gemensamma elevvården ska vara förebyggande och stärka atmosfären av delaktighet, omsorg och trygghet. Var och en i skolgemenskapen ska respekteras som individ. Diskriminering, våld, mobbning eller rasism accepteras inte. Eleverna ska handledas att värdesätta såväl sin egen som omgivningens kulturella, språkliga och konfessionella mångfald.

Elevvårdsarbetet ska utgå från elevens bästa. Den individuella elevvården ska genomföras med elevens och vid behov med vårdnadshavarens samtycke. Psykolog- och kuratorstjänster samt skolhälsovårdstjänster ska vara tillgängliga för eleven och ordnas inom lagstadgad tid. Elevens individuella förutsättningar, resurser och behov ska beaktas i vardagen i den förberedande undervisningen och vid planeringen och genomförandet av stöd. Arbetet ska bygga på elevens och vårdnadshavarens delaktighet, konfidentialitet

och respektfull kommunikation. För att säkerställa delaktigheten ska det finnas tillgång till sådana tolkningstjänster som behövs.

Yrkesövergripande samarbete är viktigt inom elevvården i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen. Elevvården ska ordnas genom samarbete mellan undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet så att den bildar en fungerande helhet. Elevvården ska genomföras i samverkan med eleven, vårdnadshavaren och vid behov med andra samarbetsparter, exempelvis den instans som ansvarar för familjens integrationsplan. De berörda parterna ska systematiskt informeras om förfaringssätten och tjänsterna inom elevvården. Vårdnadshavarna ska också informeras om det finländska utbildningssystemets och den finländska social- och hälsovårdens förfaringssätt och tillgänglighet.

För ordnande och förverkligande av elevvård för elever i Sjundeå som deltar i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen gäller samma principer för att ordna individuell och gemensam elevvård och för eleverna gäller samma rätt till elevvårdens tjänster som för de inom Sjundeås grundläggande utbildnings elevvård.

Skolspecifika elevvårdsplaner för Sjundeås förberedande undervisning för den grundläggande utbildningen utarbetas inte separat, utan elever inom den förberedande undervisningen beaktas i den skolspecifika elevvårdsplanen. Även i elevvården för elever inom förberedande undervisning för den grundläggande utbildning framhävs betydelsen av samarbete mellan alla vuxna i skolan och dialogen med hemmen.

En atmosfär för delaktighet, omsorg och trygghet förverkligas både i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildning och i hela skolgemenskapen så att elever i den förberedande undervisningen, deras föräldrar och lärare tas med som en del av klass- och skolgemenskapen. Särskild uppmärksamhet fäst vid bra emottagande av elever som börjar i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen till klass- och skolgemenskapen samt å andra sidan att man säkrar att elevens trygghetskänsla bevaras då hen flyttar över till den grundläggande utbildningen.

Man berättar om elevvårdens tjänster till alla elever i förberedande undervisning och till deras vårdnadshavare, både då eleven börjar i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen och då eleven flyttas till den grundläggande utbildningen. Tolkningstjänster ordnas enligt elevens och vårdnadshavarnas behov samt då man informerar elever och vårdnadshavare om elevvårdens tjänster och då man förverkliga individuell elevvård. Man berättar åt vårdnadshavare om det finska utbildningssystemet samt om social- och hälsovårdens verksamhetssätt både under föräldraträffar och under elevspecifika diskussioner. Man berättar även åt eleverna om dessa ärenden med beaktande av deras ålder och behov.

6.4. Elevhandledning

I läroplanen slås fast hur elevhandledningen ska genomföras i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen. Syftet med elevhandledningen är att utveckla elevens förutsättningar för lärande och stödja hans sociala utveckling samt att förebygga inlärningssvårigheter. Genom elevhandledningen stöds utvecklingen av studiefärdigheterna och de kunskaper och färdigheter som eleven behöver för livsplaneringen. Handledningen kan genomföras enligt de mål för handledningsverksamheten som beskrivs i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Vid planeringen av en övergång till den grundläggande utbildningen ska man försäkra sig om att information om elevens färdigheter och framsteg i den förberedande undervisningen går vidare till följande skola. Eleven och vårdnadshavaren ska i god tid ges möjlighet att bekanta sig med den kommande skolan. Vid elevhandledningen i den förberedande undervisningen ska man också fästa vikt vid att eleven har en uppfattning om sina möjligheter i de fortsatta studierna och i arbetslivet.

För elever och vårdnadshavare ges information om elevens lärtigar i det finska utbildningssystemet samt om möjligheter till fortsatta studier och olika branschers kompetens- och utbildningskrav. I elevhandledningen följer man till lämpliga delar de mål som ställts för elevhandledningen i Sjundeå kommuns läroplan för den grundläggande utbildningen. I den förberedande undervisningen övar man i synnerhet på att lära sig färdigheter för att lära sig samt sociala färdigheter. I elevens egna studieprogram antecknas man individuella behov och mål för handledningen.

6.5. Plan för användningen av fostrande samtal och disciplinära åtgärder och förfaringsätt

Den som deltar i utbildning har rätt till en trygg studiemiljö, arbetsro och ostörda studier. Skolan kan påverka arbetsron på många sätt, främst genom lärarens handledning och respons, samarbete, gemensamt ansvar och omsorg. Genom att utveckla pedagogiska lösningar och bygga upp en atmosfär som präglas av förtroende och omsorg skapas förutsättningar för en bra arbetsro. För att trygga arbetsron och ta itu med olämpligt uppförande har utbildningsanordnaren också rätt att använda fostrande samtal och olika disciplinära åtgärder.

Om förfaringsätten vid fostrande samtal och disciplinära åtgärder regleras i lagen om grundläggande utbildning. Fostrande samtal används som första åtgärd för att ta itu med en elevs olämpliga uppförande. Syftet med samtalet är att tillsammans med eleven specificera den gärning eller försummelse som föranlett åtgärden, höra eleven, utreda orsakerna till och konsekvenserna av uppförandet i mera omfattande utsträckning samt fundera över hur situationen kan förbättras. Avsikten med åtgärden är att komma fram till hur elevens uppförande i skolan och elevens välbefinnande kan förbättras. Utbildningsanordnaren beslutar i hursdana fall fostrande samtal används.

Disciplinära åtgärder är enligt lagen om grundläggande utbildning kvarsittning, skriftlig varning och avstängning för viss tid. En elev som stör undervisningen kan uppmanas att lämna klassrummet eller det rum där undervisningen ges, eller en skoltillställning. En elev kan dessutom förvägras rätt att delta i undervisningen för högst den återstående arbetsdagen, om eleven uppför sig våldsamt eller hotfullt och hotar säkerheten för en annan elev eller person eller om undervisningen eller därtill hörande verksamhet försvåras orimligt mycket på grund av elevens störande beteende. Eleven kan förvägras rätt att delta i undervisningen även för följande arbetsdag, om utbildningsanordnaren behöver tid för att planera elevens återgång till undervisningen och erbjuda eleven elevvårdstjänster samt stödja en trygg återgång till undervisningen. Eleven kan förvägras rätt att delta i undervisningen även för följande arbetsdag, om utbildningsanordnaren behöver tid för att planera elevens återgång till undervisningen och erbjuda eleven elevvårdstjänster samt stödja en trygg återgång till undervisningen.

Lagen om grundläggande utbildning förpliktar utbildningsanordnaren att i samband med läroplanen utarbeta en plan och anvisningar om användningen av fostrande samtal och disciplinära åtgärder och

förfaringssätt. Syftet med planen är att se till att förfaringssätten är lagenliga och enhetliga och att eleverna behandlas jämlikt. Planen bidrar också till att skolans ordningsregler följs.

Utbildningsanordnaren ska se till att varje skola har en plan för användningen av fostrande samtal och disciplinära åtgärder. Den skolvisa planen kan utarbetas separat eller inkluderas i den eventuella skolvisa läroplanen. Planen kan utarbetas gemensamt för alla utbildningsanordnarens skolor eller så att planens struktur och de centrala gemensamma riktlinjerna ingår i den lokala läroplanen och planen sedan preciseras skolvis.

Vid utarbetandet av planen är det viktigt att notera att endast disciplinära åtgärder som nämns i lagen får användas och att man vid användningen av disciplinära åtgärder ska iaktta de allmänna rättsskyddsprinciperna inom förvaltningen. Användningen av åtgärder ska grunda sig på sakliga, allmänt godtagbara och objektiva skäl. Konsekvenserna av likartade gärningar ska vara de samma, oberoende av gärningsman, dock så att upprepade gärningar kan anses som en försvårande omständighet. De disciplinära konsekvenserna ska stå i proportion till gärningen. Också elevens ålder och utvecklingsstadium ska beaktas. Disciplinära åtgärder får inte användas på ett sätt som kränker eller förolämpar eleven.

Utbildningsanordnaren beslutar om vilka parter som ska delta i utarbetandet och beredningen av planen. Eleverna ska enligt lagen ges möjlighet att delta i beredningen av planen. Samarbete med vårdnadshavarna och företrädare för bland annat social- och hälsovården stödjer genomförandet av planen. Personalen och elevkåren ska höras innan planen godkänns eller uppdateras.

Skolans lärare eller rektor ska meddela om trakasserier, mobbning, diskriminering eller våld som skett i lärmiljön eller under skolvägen och som kommit till hens kännedom till vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för den elev som misstänks för detta och för den elev som utsatts för detta.

I bilagan för Sjundeås läroplan för den grundläggande utbildningen har man beskrivit användningen av fostrande samtal och disciplinära åtgärder samt förfaringssätt anknutna till dem. I fostrande samtal för undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen och i bruket av disciplinära åtgärder följer man till lämpliga delar Sjundeås läroplan för den grundläggande utbildningen.

7. Elevbedömning

I läroplanen bestäms om bedömningen av elever som deltar i den förberedande undervisningen och om det intyg de får. Bedömningen ska vara vägledande, sporrande och mångsidig. Elevens förutsättningar för självvärdering ska utvecklas. Med hjälp av bedömningen ges eleven i den förberedande undervisningen också en bild av kraven i den grundläggande utbildningen.

Bedömningen görs i samråd mellan alla lärare som undervisar eleven. Bedömningen bygger på fortgående och mångsidig observation av de kunskaper och färdigheter som eleven visar. I undervisningen som förbereder för den grundläggande utbildningen används inte sifferbedömning.

Man ger information om bedömningens principer, mål och metoder i samband med att det egna studieprogrammet utarbetas, både till eleven och hans vårdnadshavare. Elevens framsteg bedöms i enlighet med mål i elevens eget studieprogram och den förberedande undervisningens allmänna mål. I bedömningen av

lärandet beaktar man elevens bakgrund samt den småningom utvecklande kunskapen i det svenska språket. I bedömningen använder man mångsidiga, flexibla och för elevens situation passliga förfaringsätt, som exempelvis portfoliebedömning samt själv- och jämförande utvärdering. I samband med att studieprogrammet uppdateras för man med eleven och vårdnadshavaren en bedömningsdiskussion som dokumenteras i studieprogrammet.

8. Intyg

Som avslutning på den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen får eleven ett intyg över deltagande i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen. I intyget antecknas undervisningens omfattning, vilka läroämnen som studerats, deras omfattning och undervisningens innehåll. I intyget ges en beskrivning av elevens framsteg under den förberedande undervisningen.

Som avslut för den förberedande undervisningen ges eleven ett intyg över deltagande i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen. Mellanbetyg ges inte till elev inom den förberedande undervisningen.

9. Avläggande av studier som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs under den förberedande undervisningen

Studieprogrammet för en elev i undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen kan innehålla studier i olika läroämnen enligt lärokursen för den grundläggande utbildningen. Eleven kan få ett betyg över att ha slutfört ovan nämnda studier med godkänt vitsord genom att delta i en särskild examen enligt lagen om grundläggande utbildning.¹⁰ Om en elev efter undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen flyttar över till den grundläggande utbildningen, kan studier från den förberedande undervisningen räknas till godo om eleven har kunskaper och färdigheter som motsvarar den grundläggande utbildningens lärokurs.¹¹

Den som deltar i en särskild examen ska visa att hens kunskaper och färdigheter i de olika läroämnena motsvarar de kunskaper och färdigheter som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs.¹² Elevens kunskaper bedöms i förhållande till de mål för de olika läroämnena som definieras i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciseras i den lokala läroplanen. Som hjälp vid fastställandet av elevens kunskapsnivå används profilen för goda kunskaper och kriterierna vid slutbedömningen i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. I den särskilda examen kan avläggas läroämnets hela lärokurs eller delar av den, till exempel lärokursen för en bestämd årskurs.

¹⁰ Förordning om grundläggande utbildning (852/1998) 38 §

¹¹ Förordning om grundläggande utbildning (852/1998) 18 §

¹² Förordning om grundläggande utbildning (852/1998) 23 §

Till den som har avlagt en särskild examen med godkänt resultat ges ett betyg¹³ över att den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts helt eller delvis. Bestämmelserna om de betyg som används i särskild examen ingår i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

¹³ Förordning om grundläggande utbildning (852/1998) 23 §